

ÚSTAV JAZYKOVÉ PŘÍPRAVY ZČU V PLZNI – SOUČASNOST A PERSPEKTIVY

INSTITUTE OF APPLIED LANGUAGE STUDIES, UNIVERSITY OF WEST BOHEMIA IN PLZEŇ – PRESENT AND FUTURE

Jana Čepičková, Václav Trejbal

Ústav jazykové přípravy ZČU v Plzni je celouniverzitním pracovištěm zaměřeným na jazykovou přípravu především v oblasti profesně orientovaného a akademického cizího jazyka. Cílem příspěvku je přiblížit činnost Ústavu jazykové přípravy Západočeské univerzity v Plzni od jeho vzniku a zároveň nastínit jeho projektovou činnost, mezinárodní spolupráci, oblasti výzkumu a jeho budoucí perspektivy.

Klíčová slova: nabídka kurzů, školení, spolupráce, projekty, centra, výzkum

The Institute of Applied Language Studies at the University of West Bohemia in Plzeň focuses on language preparation in the field of languages for specific and academic purposes. The aim of this article is to describe the present and planned activities of the institute as well as its involvement in the field of project work, international cooperation and research.

Key words: language courses, training, cooperation, project work, centres, research

Ústav jazykové přípravy ZČU v Plzni vznikl v roce 2006 nejprve jako Centrum jazykové přípravy na FF ZČU. Jeho úkolem bylo poskytování neoborové výuky cizích jazyků na všech fakultách univerzity. Vyučujícími se stali pedagogové, kteří do té doby působili na různých oborových jazykových katedrách na filosofické fakultě (FF) a na pedagogické fakultě (FPE) a učili neoborové jazykové kurzy. Od akademického roku 2008/2009 se Centrum transformovalo v samostatný univerzitní ústav. V době největšího rozmachu výuky jazyků působilo na ústavu více než 70 vyučujících. S omezováním finančních prostředků na výuku začaly však jednotlivé fakulty omezovat počty kreditů, které mohou studenti věnovat na svou jazykovou přípravu. Důsledkem toho pak bylo i postupné snižování počtu pedagogů působících na UJP. V současné době tyto negativní trendy jsou ještě doprovázeny celkovým snižováním počtu studentů nastupujících do prvních ročníků. Na UJP k dnešnímu dni působí 35 vyučujících.

Pro studenty všech devíti fakult ZČU UJP zajišťuje neoborovou výuku angličtiny, češtiny pro cizince, francouzštiny, italštiny, latiny, němčiny, ruštiny a španělštiny. U všech jazyků jsou v nabídce kurzy s dvouhodinovou a čtyřhodinovou týdenní dotací obecného jazyka od začátečníků až po úroveň C 2 SERR. Pro většinu fakult učíme rovněž profesně zaměřené kurzy. Nejširší nabídka těchto kurzů je v angličtině, kde máme odborně zaměřené kurzy pro fakultu strojní, elektrotechnickou, aplikovaných věd, zdravotních studií a fakultu umění a designu. Pro technické fakulty a fakultu zdravotních studií máme v nabídce také odborné kurzy němčiny. Studenti si mohou zvolit též specializované kurzy ke zdokonalení svých jazykových dovedností, interkulturních kompetencí a rozšíření slovní zásoby. V angličtině je to například anglická konverzace pro pokročilé, angličtina v masmédiích, prezentace, interkulturní komunikace, angličtina přes internet, americká kultura a jazyk ve filmu, angličtina ve firmě. Podobně zaměřené kurzy je možné najít i v němčině (poslech v němčině, německá konverzace, interkulturní komunikace v němčině, němčina ve filmu), francouzštině (poslech ve francouzštině, francouzština ve filmu, francouzská konverzace) a ruštině (ruská

konverzace). Pokud student již vyčerpal kredity určené pro jazykovou přípravu, může si jakýkoli z nabízených kurzů zaplatit a absolvovat jej.

Určitou výjimkou jsou kurzy češtiny pro cizince, ty mají pouze čtyřhodinovou týdenní dotaci a jsou dvojího typu. Jedny jsou určené zahraničním studentům, kteří absolvují celé studium na ZČU a mohou se tedy zdokonalovat v češtině v 6 úrovních. Druhé nabízíme studentům přijíždějícím na základě programu ERASMUS. Cizinci též mají možnost absolvovat u nás roční intenzivní kurzy češtiny jako přípravu pro studium na českých vysokých školách.

Na fakultě zdravotních studií UJP zajišťuje profesně zaměřené kurzy zdravotnické latiny. Jakýmsi výsledkem práce studentů a jejich pedagogů je každoroční konference studentských odborných prací v cizích jazycích pořádaná UJP. Konference probíhá ve čtyřech jazykových sekcích: anglické, německé, románské a slovanské. Na ocenění nejlepších prací se podílí nejen náš ústav, ale i četní sponzoři.

Kromě jazykových kurzů určených pro studenty nabízí Ústav rovněž několik typů kurzů pro akademické pracovníky. Jsou to kurzy zaměřené na doplnění jazykových kompetencí (úroveň A2, B1 SERR). Dále přípravné kurzy pro absolvování mezinárodních zkoušek FCE, CAE, CPE a ILTS (úroveň B2 – C2 SERR). Kurzy akademických dovedností se vstupní úrovní B2 – tyto kurzy jsou přípravou na vystupování v cizím jazyce na konferencích, psaní publikací a výuku odborných předmětů v cizím jazyce. V neposlední řadě jsou to kurzy na zdokonalení jazykových kompetencí v mezinárodní komunikaci v profesní rovině například během stáží nebo při práci na projektových dokumentacích.

Dalším typem nabízených kurzů ze strany UJP jsou kurzy pro neakademické pracovníky ZČU. Ty nabízíme ve třech modulech. První modul zahrnuje základní komunikativní kompetence v oblasti mluvení, poslechu a čtení pro začátečníky. Zaměřujeme se zde na dovednosti v podávání a zjišťování informací, učíme základní společenské komunikaci, komunikaci po telefonu, porozumění a psaní jednoduchých písemných útvarů například jednoduchých e-mailů a krátkých zpráv. Druhý modul je zaměřen na zdokonalování dovedností prvního modulu, na domlouvání termínů, schůzek a formování základních prezentačních dovedností jako je prezentace univerzity, poskytovaných služeb a studijních programů. Náplní třetího modulu je další zdokonalení jazykových návyků v adekvátní společenské konverzaci se znalostí interkulturních odlišností a paralingvistických aspektů, prezentačních dovedností sebe sama, své profese, projektu atd.

Ústav jazykové přípravy působí nejen v rámci ZČU, ale snažíme se i o uplatnění mimo rámec univerzity. V rámci CŽV organizujeme a nabízíme jazykové kurzy pro nejširší veřejnost. Jsou to kurzy odborného technického nebo obchodního jazyka – to se týká především angličtiny, němčiny a ruštiny. Podle výsledků analýzy potřeb objednavatele (organizace či podnik) sestavujeme a učíme takzvané „kurzy na míru“. V nabídce pak máme i kurzy obecného jazyka a přípravné kurzy na mezinárodní zkoušky.

Jakousi vlajkovou lodí UJP jsou dvě jazyková centra působící v jeho rámci. Jako první vzniklo v prosinci 2012 Ruské centrum. Toto centrum bylo zřízeno a vybaveno potřebnou literaturou a multimediální technikou za prostředky získané od nadace Russkij mir. Zmíněná nadace plně financuje i jeho chod.

V říjnu letošního roku jsme za finanční podpory amerického velvyslanectví otevřeli Americké kulturně informační centrum US Point. Hlavním cílem obou center je podpora výuky daných jazyků jak uvnitř ZČU, tak i mezi širokou veřejností. V obou centrech se pořádají přednášky zajímavých osobností vědy a kultury, konají se různá setkání a besedy, promítají se filmy a

v jejich programové nabídce jsou i jiné akce seznamující s životem v Rusku a USA. Ruské centrum se zaměřuje na metodické semináře pro učitele ruštiny. US Point poskytuje studentům informace o možnosti studia a stáží v USA. Působení obou center se ukazuje pro UJP jako velmi přínosné z hlediska zviditelnění práce ústavu. V budoucnu bychom chtěli ještě zřídit centrum románských jazyků a německé centrum.

Ústav jazykové přípravy byl a je zapojen do řady mezinárodních projektů financovaných z programu celoživotního učení Evropské unie (LLP). Již realizované projekty byly zaměřeny na následující: adaptace Evropského jazykového portfolia pro potřeby neslyšících (projekt DeafPort - Developing European Language Portfolio for the Deaf and Hearing-Impaired), cílem projektu Pellic (Practice Enterprise for Language Learning & Intercultural Communication) bylo vytvoření jazykového kurzu pro podporu výuky pomocí metodiky fiktivních firem, koordinací projektu ELTACS (European Language Teachers Assessment and Certification Scheme) se ústav zapojil do diseminace již existujícího systému školení pro učitele jazyků dospělých EUROLTA. V současné době se uzavírá projekt ENIL (European Network for Intergenerational Learning), který je zaměřený na podporu mezigeneračního učení, vytváření evropské sítě institucí, které si chtějí vyměňovat nápady a zkušenosti s dobrou praxí a které chtějí využívat komunikační kanály mezi institucemi. Nově se UJP zapojil do projektu CAMELOT (CreAting Machinima Empowers Live Online Teaching and Learning). Ústav jazykové přípravy ZČU je rovněž zapojen do činnosti několika mezinárodních organizací. Jsou to především britská organizace IATEFL (International Association of Teachers of English as a Foreign Language), evropská organizace CERCLES sdružující jazyková centra při evropských univerzitách a evropská asociace ICC The international language network, ve které v posledních letech UJP pracuje i ve správní radě.

V rámci České republiky byl největším projektem realizovaným na UJP projekt INOVA (Inovace jazykového vzdělávání na ZČU). Hlavním cílem tohoto projektu bylo zkvalitnění jazykové přípravy jako součásti terciálního vzdělávání tak, aby se absolventi ZČU uplatňovali ve znalostní ekonomice a aby byli schopni se zapojit do mezinárodní komunikace ve svých oborech. V rámci tohoto projektu bylo vytvořeno poměrně velké množství učebních materiálů a e-learningových kurzů zaměřených především na profesně orientovaný cizí jazyk ve strojírenství, elektrotechnice, zdravotnictví, umění a ekologii. Pro výuku angličtiny na strojní fakultě byla napsána učebnice English for Mechanical Engineers, pro elektrotechnickou fakultu English for Electrical Engineers, pro fakultu umění a designu English for Artists, pro fakultu zdravotnických studií English for Medical Professions. Odbornou němčinu dnes učíme podle učebnic Němčina pro právníky, Němčina pro techniky, Němčina pro životní prostředí a Němčina pro zdravotnické profese, které rovněž vznikly v rámci projektu INOVA. Pro výuku ruštiny byla vytvořena učebnice Cvičebnice ruského jazyka.

V roce 2012 byl UJP akreditován jako školící pracoviště evropské certifikace EUROLTA, která se zaměřuje na školení učitelů jazyků, kteří vyučují dospělé. UJP nabízí školení v oblasti výuky jazyka pro specifické účely, které je určeno především pro ty vyučující cizích jazyků, kteří prokázali znalosti a schopnosti nezbytné pro vývoj a plánování kurzů, výběr vhodných materiálů a navrhování programů tak, aby zajistili výuku odpovídající specifickým potřebám skupin nebo i jednotlivým studentům. Držitel certifikátu bude mít značné zkušenosti s jazykovou výukou na různých úrovních, v různých kontextech a bude schopen kriticky zhodnotit svou vlastní i cizí výuku. Certifikace EUROLTA je velmi rozšířená například ve Švýcarsku a Německu, v současné době se realizuje i ve Finsku, Řecku a Spojených státech amerických.

V neposlední řadě se UJP věnuje i výzkumu, a to především v oblastech, které přímo vycházejí z jeho činnosti. Těmito oblastmi jsou: výuka jazyka pro specifické a akademické účely, CLIL (content and language integrated learning), výuka jazyků online a testování jazykových kompetencí.

Více konkrétnějších údajů o Ústavu jazykové přípravy ZČU naleznete na jeho webových stránkách: www.ujp.zcu.cz.

ÚDAJE O AUTORECH:

Mgr. Jana Čepičková, M.A.
Ústav jazykové přípravy
Západočeská univerzita v Plzni
Univerzitní 22
Plzeň
Kontakt: jcepicko@ujp.zcu.cz

Mgr. Václav Trejbal, CSc.
Ústav jazykové přípravy
Západočeská univerzita v Plzni
Univerzitní 22
Plzeň
Kontakt: trejbal@ujp.zcu.cz